

СЛЕПЕЦЪТ, ВЪЖАРЯТ И ХАЛИФЪТ

Превод от арабски: Светослав Минков, —

chitanka.info

Живял отдавна в Багдад премъдрият халиф — Харун-Ал-Рашид и славата за неговото благочестие и справедливост се разнасяла надлъж и нашир по цялото царство.

Веднъж, като седели с великия везир Джадар и пиели кафе, везирът рекъл на халифа:

— Господарю, струва ми се, че не ще бъде зле да се поразходим между народа и да го видим какво прави и как поминува.

— Ти ми взе думата от устата — казал халифът. — Тъкмо и аз мислех да ти предложа да излезем из града.

И двамата се преоблекли като търговци, за да не ги познаят хората, излезли през задната врата на палата и се запътили към покрайнините на града.

По едно време, като стигнали до един мост, към халифа се приближил някакъв сляп просяк и протегнал ръка за милостиня. Харун-Ал-Рашид му дал една жълтица и поискал да отмине, но просякът го дръпнал и му рекъл:

— Благодетелю мой, удари ми с всичка сила една плесница!

Халифът отново се опитал да продължи пътя си, ала слепецът не го пуснал и повторил молбата си.

За да се избави от досадния натрапник, Харун-Ал-Рашид го ударил леко по лицето и като изминали няколко крачки, казал на везира:

— Тоя човек има някаква тайна, която аз искам да узная. Кажи му кой съм и го покани да дойде утре следобед в палата.

Джадар изпълнил желанието на господаря си и след това те продължили своята разходка.

И както се разхождали, ето че стигнали до един площад, в дъното на който се издигала красива постройка с мраморни колони.

— Чий е тоя палат? — попитал халифът.

Везирът се обърнал към първия минувач и го помолил да му каже кому принадлежи отсредната къща.

— Името на нейния стопанин е Коджа Хасан, наречен Алхабал — отвърнал минувачът. — Доскоро той беше сиромах човек, но как забогатя изведнъж и издигна тоя дом — никой не знае.[40]

— Нека и той дойде утре при мен — рекъл Харун-Ал-Рашид и везирът предал веднага заповедта на халифа.

На следния ден слепият просяк и Коджа Хасан отишли в халифския палат и се представили на Харун-Ал-Рашид.

Пръв се явил слепецът.

— Как се казваш? — попитал го халифът.

— Името ми е Баба Абдал отвърнал просякът.

— А можеш ли ми каза защо вчера, като ти дадох милостиня, ти поиска насила да ти ударя плесница?

Баба Абдал се поклонил дълбоко и рекъл:

— Повелителю на правоверните, прости ми, че не знаех кой ме е удостоил с честта да бъде мой благодетел. Аз наистина си позволих да бъда дързък, но грехът ми е толкова голям, че дори всеки срецнат човек да ми удри плесница, пак не ще мога да изкупя вината си.

— С какво си се провинил пред аллаха?

— Ей сега ще чуеш моята изповед! — казал Баба Абдал и като седнал на посоченото му от халифа място, продължил: — Аз съм роден в семейството на богат багдадски търговец. След смъртта на родителите ми получих прилично наследство и понеже бях работлив и предприемчив, скоро богатството ми се удвои. Като мислех и премислях каква работа да заловя по-нататък, реших, че най-добре ще бъде да купя със спечелените пари осемдесет камили и да пренасям с тях из разни земи и далечни краища стоката на търговците. И, слава на аллаха, тая работа се оказа много доходна и ми даваше добра печалба.

Веднъж, като се връщах от Балсор, дето бях стоварил много стока за Индия, стигнах до една голяма ливада и пуснах камилите на паша. И както си почивах под едно сенчесто дърво, отнейде дойде някакъв голобрад дервиш^[1] и седна при мен на приказка и разговорня.

Та заприказвахме ние за туй, за онуй и ето че се отвори дума за иманярство и за скрити съкровища. Дервишът се огледа предпазливо наоколо и ми пришелна на ухoto:

— Недалеч оттук е заровено такова богатство, че още толкова камили да имаш, пак не можеш да го дигнеш и да го пренесеш у дома си.[41]

— Тъй ли? — извиках зарадван аз. — Моля те, покажи ми де е това богатство и аз ще ти подаря една камила, с каквito искаш съкровища!

Но дервишът се усмихна и каза:

— Аз мога да взема всичкото имане и без твоя помощ, но тъй като вече издадох тайната, нека поделим съкровището по равно: четиридесет камили — на тебе, четиридесет камили — на мене.

Нямаше що да правя — трябваше да отстъпя половината богатство, защото дервишът можеше да задигне всичкото.

И тъй, събрах аз камилите и ги подкарах подир стареца, който тръгна напред.

Вървяхме, вървяхме и по едно време се намерихме пред една клисура, която водеше към просторна долина, оградена отвсякъде с високи планини. Тая клисура беше толкова тясна, че камилите трябваше да минат една по една. Като натиках всички камили в теснината, дервишът събра куп сухи съчки, измъкна едно огниво и накладе огън. И тъкмо пламъците лумнаха, той изрече някакво заклинание и хвърли в огъня шепа магьосани билки, от които се дигна на възбог гъст черен дим. В същия миг отсрешната скала се разтвори като свод и през тоя свод се показа един прекрасен палат с мраморни колони и с ослепителна позлата по стените.

Без да се бавя, аз се спуснах в палата, дето бяха натрупани в безреда всякакви скъпоценности, и се нахвърлих алчно върху неизброимите съкровища, последван от белобрадия дервиш.

Но докато аз загребах само жълтици и ги насипвах в чували, дервишът отбираще най-едрите скъпоценни камъни, които бяха много по-скъпи от златото. Затова и аз изоставих жълтиците и също започнах да събирам скъпоценни камъни.

Като напълнихме всички чуvalи със съкровища и ги натоварихме на камилите, дервишът отиде при един златен ковчег, измъкна отвътре някаква дървена кутийка и я скри в пазвата си. После старецът отново изрече заклинанието, скалата се затвори и ние потеглихме на път.

Аз изведох камилите из клисурата пак една по една и както бяхме уговорили, разделихме ги на два керvana по четиридесет камили. След това ние се сбогувахме сърдечно[42] и аз подкарах единия керван към Багдад, а дервишът се запъти с другия към Балсор.

Но щом отминах няколко крачки, в сърцето ми пламна люта завист и някакъв вътрешен глас ми подшушна: „Защо ли тоя дервиш ми заграби половината съкровища, когато се е отказал от всички земни блага и при това е господар на омагьосания палат, отдето винаги може да си вземе каквito иска богатства?“

И теглен от тая мисъл, аз се върнах назад, повиках стареца и му рекох:

— Слушай, братко, ти си свят човек и си чужд на земната суeta. На тебе богатство не ти трябва и тоя керван ще ти създаде само грижи и неприятности. Я по-добре ми дай още десет камили, да се грижа аз за тях!

— Имаш право — отвърна дервишът. — На мене ми стигат и тридесет.

Като избрах десет най-красиви камили, претоварени със съкровища, аз ги присъединих към моите, но в това време ми се стори, че и тридесетте камили са много на стареца.

И аз се приближих до него, паднах на колене и му се примолих:

— Защо ще се мъчиш с тия добичета? Дай ги на мене да ти ги пазя, за услугата пари няма да ти искам.

Белобрадият отшелник помисли малко и отсече великодушно с ръка:

— Вземи ги и бъди щастлив с тях!

Аз прибрах и останалите тридесет камили и тъкмо когато се готвех да тръгна, спомних си за дървената кутийка, която дервишът беше скрил в пазвата си.

— Ами онай кутийка от златния ковчег? — попитах. — Какво има в нея?

— Чудотворен мехлем — отвърна старецът. Усетих, че нещо ме жегна в сърцето, и рекох:

— Моля ти се, подари ми тая кутийка за спомен!

Дервишът ме погледна някак тъжно и като ми подаде кутийката, каза:

— Друго нещо не ти ли трябва? Какво искаш още от мен?

— Не, друго нищо не искам — отвърнах аз. Моля те само да ми кажеш: за какво служи тоя мехлем?[43]

— Тоя мехлем притежава магична сила. Ако намажеш с него лявото си око и веждата, ще можеш да видиш всички съкровища, скрити в земята. Но ако си намажеш дясното око, мигом ще ослепееш и нищо не ще може да те излекува.

Веднага ме обзе силно желание да опитам мехлема и да видя какви богатства има заровени в земята, затова промълвих с развлънуван глас:

— Моля те, намажи ми лявото око, защото ти по-добре знаеш как се прави това!

И дервишът намаза лявото ми око и веждата и пред мен заблестяха в пъстроцветно сияние неизброими подземни съкровища.

„Щом тоя мехлем ми помогна да видя всички тия съкровища, сигурно пак с негова помощ ще мога и да открия де се намират те“ — рекох си и помолих стареца дами намаже и дясното око.

— Що думаш! — извика той. — Мигар ти искаш да ослепееш?

— Не, няма да ослепея — упорствувах аз.

— Човече, опомни се! — увещаваше ме дервишът, като се мъчеше да отклони безумното ми желание, но аз оставах непреклонен, защото си мислех, че той не иска да ми отстъпи несметните подземни богатства.

Най-сетне, като разбра, че не може да ме вразуми, старецът намаза с мехлем и дясното ми око и в същия миг аз потънах в непрогледен мрак.

— Безумецо! — прогърмя сърдитият глас на отшелника. — Твоята ненаситна алчност те погуби и сега вече никой не може да те спаси.

И аз чух как дервишът подкова кервана със съкровищата и замина към Балсор.

А аз останах да си оплаквам дните като сетен сиромах и да изкарвам прехраната си с просия. Такава е моята горчива участ, повелителю на правоверните, и ти можеш да ми отсьдиш най-жестокото наказание, каквото аз наистина заслужавам!

Покъртен от тия думи на слепеца, Харун-Ал-Рашид се замислил и казал:

— Вярно е, че твоят грях е голям, но понеже разкаянието ти е искрено, аз няма да те оставя да умреш от глад и ще ти помогна.[44]

И халифът заповядал да дават всеки ден на Баба Абдал — до края на живота му — по четири сребърника за прехрана, за да може той спокойно да се моли на аллаха за о прощение на грешната си душа.

Когато Баба Абдал си отишъл, благославяйки щедростта на милостивия владетел, пред халифа се изправил Коджа Хасан.

— Я да чуем сега твоята история и: да видим как си станал богат човек — рекъл Харун-Ал-Рашид на госта си, като го поканил да седне.

Коджа Хасан се разположил на мекия диван и започнал да разказва своята необикновена история.

— Всемогъщи господарю — казал той, — аз дължа богатството си на двама неразделни приятели, които и досега още живеят в Багдад. Единият е голям богаташ и се казва Саади, а другият е средно заможен човек и името му е Саад.

Един ден Саади и Саад се разхождали из багдадските улици, унесени в разговор за човешкото щастие.

— Аз мисля — забелязал Саади, — че ако някой сиромах, но работлив човек получи отнейде пари и ги вложи в търговия, той непременно ще забогатее.

— Аз пък мисля — възразил Саад, — че богатството се постига само с късмет. Ако човек е беден и няма късмет, давай му колкото щеш пари, все сиромах ще си остане.

И както вървели и приказвали тъй, двамата приятели стигнали до нашата улица.

В това време аз седях пред вратата на моята схлупена къщурка и плетях едно дебело въже.

Щом ме съгледал, Саад рекъл на приятеля си:

— Ето един сиромах и трудолюбив човек, който заслужава твоята помощ. Бъди щедър към него и да видим какво ще стане.

Приятелите дойдоха при мен и ме поздравиха.

— Как се казваш, човече, и какво правиш? — попита ме Саади.

— Името ми е Коджа Хасан, по прякор Алхабал — отвърнах аз. — От двайсет години се занимавам с въжарство и сега, както виждате, пак плета въже, за да изкарам прехраната на семейството си. [45]

— Е, като работиш толкова години, не си ли забогатял, та да си вземеш чираци и да отвориш голяма работилница?

— Въжари бяха и дедите, и родителите ми, но никой от тях не забогатя от занаята си. Та и аз каквото изкарам, все за препитание на многобройната ми челяд отива.

— Ами ако някой ти даде сто жълтици, ще можеш ли да се избавиш от немотията?

— Ще мога — рекох, — но де го този човек?

Тогава Саади измъкна изпод дрехата си една голяма кесия и ми я подаде.

— Вземи тия сто жълтици — каза той — и гледай да се замогнеш. Ще се радвам много, ако успееш да напреднеш в работата.

— Благодетелю мой! — извиках аз и се хвърлих да целувам нозете на щедрия си покровител.

Когато двамата приятели си отидоха, аз дълго стисках кесията, обзет от радостната мисъл, че вече съм се спасил от сиромашията. „С тия пари, рекох си, ще накупя коноп, ще наема работници и ще си отворя дюкян. Но засега как да опазя жълтиците? Я най-добре да ги зашивам в чалмата си — мина през ума ми, — там ще бъдат на сигурно място.“

И без да се бавя, аз влязох в къщи, взех игла и конец и заших скришом в чалмата си деветдесет и девет жълтици, като оставих една за харчене. После навих чалмата около главата си и излязох из пазара.

Понеже у дома отдавна не бяхме яли месо, спрях се пред една касапница и поръчах на месаря да ми отреже някое по-тъстичко овнешко бутче.

И тъй, с месото в ръка, аз тръгнах към къщи, като си мислех каква вкусна вечеря ще сготви жена ми и как сладко ще си похапнат изгладнелите ми дечица. Но в тоя миг, не щеш ли, отнейде изневиделица се нахвърли отгоре ми един грамаден орел и поиска да ми грабне месото. Аз се развиках и започнах да се браня отчаяно и в борбата наистина успях да спася овнешкото бутче, но, за нещастие, хищникът сграбчи чалмата ми и отлетя с нея към облаците.

Така аз отново станах сиромах, какъвто си бях, и всичките ми надежди за щастливо бъдеще пропаднаха. „Но все пак нали семейството ми си хапна месце, а аз си купих нова чалма“ — помислих си за утешение и се залових пак за работа.[46]

От тая злощастна случка минаха няколко месеца и един ден Саади и Саад дойдоха да ме видят какво правя и как живея.

Като влязоха у дома и се поогледаха наоколо, Саади ми рече:

— Как върви работата, Хасане? Само с тая нова чалма ли ще ми се похвалиш? Няма ли някоя друга промяна у тебе?

— Голямо нещастие ме сполетя, благодетелю мой! — промълвих аз и със сълзи на очи разправих произшествието с орела.

— Недей се опитвай да ме лъжеш! — извика сърдито Саади. — Аз не съм толкова глупав, за да повярвам, че някакъв орел ти е грабнал

чалмата! Защо му е на орела твоята чалма? По всичко личи, че ти си прахосал парите, които ти дадох, и сега се мъчиш да ме заблуждаваш!

— Кълна се в аллаха, че ти говоря самата истина, благодетелю мой! — уверявах аз. — Има хора, които видяха с очите си как орелът ми задигна чалмата.

— Възможно е, възможно е! — потвърди Саад. — И аз съм слушал, че орлите обичали да грабят чалми, за да си правят от тях гнезда.

Саади се замисли, почеса се по брадата и каза:

— Добре, аз ще ти дам още сто жълтици, но внимавай да не се случи нещо и с тях!

И като каза това, Саади извади пак една кесия и ми даде още сто жълтици.

Дълбоко трогнат от великодушната постъпка на моя покровител, аз обещах да бъда по-предпазлив и изпратих гостите си с благодарности и благословия.

„Сега ще трябва да скрия парите на такова място, че и дяволът да не може да ги намери“ — казах си и започнах да търся някое потайно кътче за скривалище.

Оглеждах надлъж и нашир цялата къща и най-сетне погледът ми се спря върху една глинена делва, пълна с непотребен овес, който служеше за храна на покойното ми магаре. Тая делва след смъртта на добичето стоеше забравена в един полуутмен ъгъл и никой не се докосваше до нея.

„Ето, тук ще скрия парите“ — реших аз и като отделих една жълтица за харчене, зарових в овеса на делватата кесията с останалите деветдесет и девет жълтици.[47]

Никой не ме видя къде скрих парите, защото по това време жена ми и децата ми не бяха в къщи.

Доволен и предоволен, че съм намерил най-сигурното скривалище, аз излязох да видя къде има по-хубав коноп, та на следния ден да отида направо да го взема. След като обикалях дълго пазара и избрах търсената стока, привечер, се върнах у дома, капнал от умора.

Жена ми се беше вече прибрала и шеташе из къщи.

Още щом прекрачих прага, потърсих с поглед глинената делва. Но делватата бе потънала сякаш вдън земя и от нея нямаше нито следа.

— В оня ъгъл имаше една делва с овес. Да не си я преместила някъде? — попитах аз с разтреперан глас.

— Одеве мина един непознат търговец, който продаваше гюлова вода и сапун за баня — каза жена ми. — Аз взех един сапун и понеже нямах пари, дадох на търговеца делвата с овеса. Нали и без това тая делва беше стара, пък и магарето ни умря, та вече не ни трябва овес! — добави тя.

При тия думи на жена ми усетих, че ме облива студена пот, нозете ми се подкосиха, сърцето ми престана да бие.

— Нещастнице, как можа да сториш това! — извиках аз. — Знаеш ли, че в делвата имаше деветдесет и девет жълтици?

Като разбра какво е направила, жена ми започна да се вайка и да си скубе косите, но нещастието беше вече непоправимо и нищо не можеше да ни помогне.

Разбира се, времето лекува всички злочестини и мъки и след някой и друг ден аз се успокоих и се залових за работа. Понякога само ме обземаше страх, че моят благодетел пак ще ми дойде на гости и ще ме пита какво съм направил с подарените ми от него жълтици. И наистина, не мина много време, и моите опасения се оправдаха.

Един ден двамата приятели отново ме споходиха и аз ги посрещнах със свито сърце.

От дума на дума Саади полюбопитствува да узнае дали съм се избавил от немотията и аз трябваше да разкажа каква нова беда ме бе сполетяла.

— Тоя път вече не можеш ме изльга! — извика гневно Саади. — Ти не заслужаваше моята помощ, защото си един непоправим ленивец и измамник!

— Но аз не съм виновен — оправдавах се аз, — Отде[48] можех да допусна, че жена ми ще излезе толкова глупава, за да даде делвата с жълтиците за един сапун...

— Всичко туй е измислица! — прекъсна ме Саади, като се изправи и тръгна към вратата, последван от своя приятел.

— Слушай, Хасане — рече на излизане Саад и ми подаде едно парче калай. — Вземи това късче калай, което намерих случайно на пътя. Колкото и нищожно да е, може би то ще ти донесе щастие.

За да не оскърбя Саад, аз приех с благодарност подаръка му и го скрих в дрехата си. После двамата приятели си отидоха.

На другия ден призори, когато още спяхме, някой похлопа на вратата ни.

— Кой е? — извиках аз, като се надигнах от леглото.

— Аз съм, Хасане, съседката Мерджана! — обади се жената на съседа-рибар. — Мъжът ми отива за риба и му трябва малко калай за мрежата. Цялата махала обиколих, но никой не можа да ми усължи. Дали у тебе не се намира случайно някое парченце?

— Имала си късмет — рекох, като се сетих за подаръка на Саад. — Търкаляше се тъдява едно парче, ей сега ще го потърся.

И като извадих от дрехата си калаеното късче, открехнах вратата и го подадох на съседката. Тя го прие с радост и обеща да ни подари първата риба, която мъжът ѝ ще хване.

Съседът натъкнал мрежата и отишъл на риболов. Още с първото мятане той уловил една голяма риба, а след второто и третото хвърляне на мрежата хванал и някои по-дребни риби.

От риболов съседът дойде право у дома.

— Хасане — каза той, — за услугата, която ми стори, жена ми ти обрече първата риба от днешния улов. Заповядай!

И рибарят измъкна от торбата си най-едрата риба и ми я подаде.

— Не заслужавах толкова голям дар заради никакво нищожно късче калай — казах аз, като взех с благодарност рибата и я занесох в кухнята.

Когато жена ми разпорила подарената риба и започнала да я чисти, ръката ѝ измъкнала отвътре никакъв камък, който светел с необикновен блясък. Жена ми помислила, че той камък е късче стъкло, и го дала на децата да си играят.[49]

Вечерта, като се върнах в къщи, заварих децата да се боричкат и да грабят едно от друго стъкленото късче.

— Я да видя какво е това стъкло! — рекох аз и като взех камъка, внимателно го разгледах. Той изльчваше никаква чудна светлина, сякаш безброй многоцветни пламъчета играеха в него.

Пред блясъка на той камък лампата изглеждаше като мъждукащо канделице и когато аз я угасих, стаята се изпълни с ярко сияние. И децата отново се развикиха и запляскаха с ръце.

След вечерята аз оставих камъка в една вдълбнатина високо над огнището, за да не го пипа никой, и после всички легнахме да спим.

На сутринта аз излязох из пазара и в това време у дома дошла жената на съседа-златар.

— Каква беше снощи тая врява у вас? Да не сте имали гости? — попитала тя.

И жена ми, каквато си е бъбрива, разправила на съседката историята с рибата и ѝ показвала блескавия камък.

Още щом го зърнала, съседката разбрала, че това стъкълце е истински брилянт, и пожелала да го купи.

— Защо ви е на вас това стъкълце? Я ми го продайте! — казала тя.

Но жена ми не се решила да продаде камъка и го оставила за играчка на децата.

Съседката веднага отишла при мъжа си и му разказала подробно какъв брилянт е попаднал у нас.

На пладне, като се прибрах у дома, ето че златарката отново довтаса и поиска да ѝ продадем камъка за двайсет жълтици. Аз се учудих, че за такава дреболия тя предлага толкова много пари, и си рекох, че стъклото навярно не ще да е обикновено стъкло.

— Малко ли ти се вижда? — попита съседката. Добре, давам ти петдесет жълтици!

Сега вече за мене нямаше никакво съмнение, че блескавото стъкълце е истински скъпоценен камък, и затова рекох:

— Ти, изглежда, не разбираш от скъпоценни камъни, щом даваш такава нищожна сума.

Жената на златаря ми предложи сто жълтици — аз отказах, даде ми двеста жълтици — пак не се съгласих. Започна[50] да наддава и стигна до петстотин жълтици — аз все отказвах.

В това време дойде и самият златар.

— Е, Хасане, покажи ми да видя какъв камък сте намерили в рибата! — каза той.

Аз донесох камъка и му го показах. Златарят дълго го премята в ръцете си и като го огледа най- внимателно от всички страни, рече:

— Жена ми ти е дала петстотин жълтици, аз ще прибавя още петстотин, та да станат хиляда.

— Не, за по-малко от десет хиляди не го давам — казах аз.

Напразно златарят се опитваше да намали цената — аз не отстъпвах нито жълтица. Най-сетне, като разбра, че е безполезно да се

пазари повече, той се съгласи да ми плати десет хиляди жълтици.

— Само че ще почакаш до утре — рече той, — защото сега нямам толкова пари.

На другия ден съседът ми донесе парите и взе брилянта.

Така аз неочеквано забогатях. Изградих си голям и хубав дом, отворих въжарска работилница и предумах другите въжари да работят в нея, а аз станах течен господар. Скоро търговията ми се разшири и почна да ми носи добра печалба.

Веднъж Саади и Саад решили да ме навестят и да видят какво правя. Те ме потърсили в старата ми къща и като видели, че не живея там, попитали съседите какво е станало с мен. Казали им, че сега аз съм един от най-богатите хора в Багдад и съм се преместил в собствен палат на другия край на града.

Изненадани и озадачени от моето внезапно забогатяване, Саади и Саад се запътили към моя дом.

Аз бях полегнал на дивана и си почивах, когато слугата влезе в стаята ми и съобщи, че ме търсят двама непознати мъже. Казах му да ги покани в гостната и след малко бях приятно изненадан от посещението на моите стари приятели.

— Добре дошли в новия ми дом; благодетели мои! Аллах да ви дарува щастие и дълъг живот! — поздравих аз гостите и ги поканих да седнат.

Като ме благословиха и те на свой ред и седнаха, Саади рече:

— Голяма е нашата радост, Хасане, че ти най-после си[51] се избавил от сиромашията и си станал богат човек. Изглежда, че моите двеста жълтици не са отишли напразно и са ти помогнали да забогатееш. Мъчно ми е само, че ти два пъти ни изльга и се опита да ни заблудиш.

— Не, благодетелю мой, аз никога не съм ви лъгал — отвърнах аз. — Туй, което ви казах, е самата истина, както е истина и това, че аз забогатях не от твоите двеста жълтици а от късчето калай, което ми даде Саад.

— Ти пак започваш да се подиграваш с нас — навъси се Саади и ме изгледа недоверчиво.

Тогава аз разказах най-подробно как съм дал калаеното късче на съседа си, за да го върже на мрежата, как след това същият той съсед

ми подарил една риба, в която жена ми намерила един голям брилянт, и тъй нататък, и тъй нататък.

Двамата приятели ме слушаха внимателно, с широко отворени очи.

Като свърших разказа си, Саади поклати глава и забеляза:

— И все пак цялата тая история ми се вижда съвсем невероятна.

— Защо не, по волята на великия аллах може да се случи и такова чудо — обади се Саад, като поглади замислено брадата си.

Беше почнало да се свечерява и аз поканих гостите да пренощуват у дома, като им предложих да ги поразходя на другия ден до чифлика ми извън града.

Саади и Саад приеха с готовност поканата и след това ние седнахме край трапезата, отрупана с най-вкусни ястия и напитки. Веселбата ни продължи до късна нощ сред музика и песни, при кършните игри на танцуващи хубавици.

На сутринта аз и моите приятели се отправихме към брега на реката, дето се поклаща една голяма ладия, приготвена вече за разходка. Ние се настанихме в ладията и водени от неколцина здрави гребци, заплавахме към чифлика.

Като стигнахме на отвъдния бряг, Саади и Саад останаха прехласнати от гледката, която се откри пред очите им.

Насреща се разстилаше просторна градина с цъфнали лимонови и портокалови дървета, край които лъкатушеха бистри поточета. По клоните на дърветата чуруликаха безброй птички, а в дъното на градината, сред високи палми и цветя, се белееше лятната ми къща с голяма сенчеста тераса.[52]

Двама от синовете ми, които вече летуваха тук, излязоха да ни посрещнат и ни придружиха до терасата, после припнаха да играят из градината. Ние се разположихме върху меките пухени възглавници и веднага един слуга сложи пред всекиго по едно наргиле^[2] и чаша с леден шербет.

По едно време, както ние пушехме и се разхладявахме с шербет, синовете ми дотичаха при нас.

— Татко, виж какво намерихме! — извика по-голямото момче и ми подаде едно грамадно птиче гнездо.

Аз взех гнездото и за моя най-голяма изненада видях, че то бе направено от една вехта чалма.

— Та това е същата моя чалма, която орелът грабна от ръцете ми! — извиках аз. — Де я намерихте?

— На върха на едно високо дърво — рече момчето.

Саади и Саад останаха смаяни при вида на необикновената находка и не казаха нито дума. Но след малко, като се опомни, Саади подхвърли:

— Ако това наистина е твоята чалма, в нея трябва да са скрити жълтиците, които ти дадох.

Аз измъкнах мигом джобния си нож и с един замах разпрах чалмата, от която се изсипаха скритите жълтици.

— Сега вече няма никакво съмнение, че ти не си ни лъгал — рече примирено Саади.

Цял ден ние почивахме на хладина в чифлика и вечерта решихме да се върнем с коне в града. Моят коняр оседла три врани жребеца и ние потеглихме към Багдад, дето стигнахме късно вечерта.

Като дойдохме у дома, аз изпратих един от слугите да купи отнякъде зоб, защото в моята градска къща не се намираше храна за конете.

Ала тъкмо бяхме седнали да вечеряме, ето че слугата се яви при мен и ми подаде една кесия с жълтици.

— Какво е това? — попитах го.

— Намерих я в делвата с овеса, който купих за конете. Като насипах зобта в яслите, от делвата се изтърси и тая кесия.

— Я! — учуди се Саади. — Но това е кесията, която аз ти дадох!

[53]

— Донеси веднага делвата! — поръчах аз на слугата. И щом той донесе глинения съд и го сложи пред нас, аз извиках:

— И делвата е същата, която жена ми продаде на търговеца!

Двамата приятели дълго гледаха изумени ту делвата, ту кесията с жълтици и не можеха да проумеят тая странна игра на случайността. Най-после Саади наруши мълчанието и забеляза:

— Да, ти беше прав, като каза, че си забогатял не от моите жълтици, а от парчето калай, което ти даде Саад.

— Благодетелю мой — обърнах се аз към Саади, — ти имаше искреното желание да ми помогнеш и аз ти благодаря от сърце за твоята щедрост. Сега нека с подарените ми от тебе жълтици да зарадваме други сиромаси хора и да направим живота им по-честит!

Чудният разказ на Коджа Хасан развълнувал дълбоко премъдрия Харун-Ал-Рашид.

— Понякога човешкото щастие се явява изневиделица — рекъл халифът — и никой не знае къде се крие то. Твоето щастие, Хасане, е било скрито в едно късче калай, а брилянтът, който те направи богат човек, се намира сега в моята съкровищница. Тоя брилянт е най-скъпият ми накит и аз съм доволен, че узнах неговата необикновена история, която ще бъде записана и предавана от поколение на поколение.

От този ден Харун-Ал-Рашид и Коджа Хасан станали неразделни приятели и всеблагият халиф канел често в палата си на угощението и разговорка и Саади, и Саад.

---

[1] Мюсюлмански калугер-отшелник. ↑

[2] Наргиле — ориенталски прибор за пушене, при който димът минава през стъкленица с вода. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.